

วงเสวนาค้าน‘ทางเลียบเจ้าพระยา’ จุดวัฒนธรรมเลื่อม-ไม่เชื่อมโยงปวศ.

เมื่อวันที่ 24 กันยายน ที่ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) นายชวลิต ชาวเขียว คณบดีคณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร เปิดเผยตอนหนึ่งในงานเสวนาเรื่อง “ผู้คน ชุมชน เจ้าพระยา ข้อมูลและมุมมองทางวัฒนธรรม” ว่าทุกคนคงได้รับข่าวว่าคณะโบราณคดี ร่วมกับสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (สจล.) และมหาวิทยาลัยขอนแก่น (มข.) ในโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา จนถูกโจมตีว่าไปเข้าร่วมทำไม่ ขอชี้แจงว่า ทาง สจล.ติดต่อมาว่าอยากเชิญคณะโบราณคดีให้ศึกษาข้อมูลด้านประวัติศาสตร์และมานุษยวิทยา เพื่อเป็นฐานข้อมูลใช้ประโยชน์ในการพัฒนาพื้นที่ ครั้งแรกตอบไปว่าไม่เห็นด้วยกับแบบที่ออกมา จะเชิญทำไม่ ทาง สจล.ตอบว่าขอให้อย่าเอาความคิดอื่นมาครอบงำ เมื่อศึกษาแล้วข้อมูลจะถูกนำไปใช้ประโยชน์จริง อีกทั้งตนมองว่าจุดอ่อนของโครงการคือขาดข้อมูลด้านโบราณคดี มานุษยวิทยา ขาดเรื่องราวของผู้คนจึงตัดสินใจเข้าร่วม โดยในหนังสือที่ตอบรับได้เขียนไว้ว่า ถ้าข้อมูลดังกล่าวไม่ได้เอาไปใช้ประโยชน์ แต่เป็นการศึกษาบังหน้า ทางคณะจะแถลงข่าวขอถอนตัวทันที ส่วนแลนด์มาร์คที่มีพญานาคโผล่ขึ้นมา ถ้าเป็นแม่น้ำโขงเห็นด้วย แต่เจ้าพระยาไม่มีพญานาค วิธีคิดแบบนี้ขาดรากของความเป็นผู้คน

นายศรีศักร วัลลิโภดม นักประวัติศาสตร์ชื่อดัง กล่าวว่า การพัฒนาบ้านเมืองของไทยเห็นแต่สถานที่ ไม่มองประวัติศาสตร์ที่มีผู้คน กรุงเทพฯเห็นแต่สถานที่ ปรับภูมิ

ทัศน์ โดยไม่เห็นคน ชุมชนถูกละเลย งานด้านมานุษยวิทยาและโบราณคดีไม่ค่อยได้เกี่ยวข้องทั้งที่เป็นการศึกษาที่ทำให้เห็นชีวิตและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป

ด้าน น.ส.กรรณิการ์ สุธีรัตนภิรมย์ อาจารย์ภาควิชาโบราณคดี คณะโบราณคดี กล่าวว่า ขอแสดงจุดยืนว่าไม่เห็นด้วยกับการทำทางเลียบเจ้าพระยาซึ่งตัดขาดวิถีชีวิตผู้คน ตนได้รับเชิญให้ทำงานแค่ราว 2 เดือนกว่ามานี่เอง แต่ก็พยายามทำงานให้ได้มากที่สุด สิ่งที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการ คือพื้นที่ตั้งแต่สะพานพระราม 7 ถึงสะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า รวม 14 กิโลเมตร มีการศึกษาโดยใช้แผนที่ หนังสือก่า เอกสารการวิจัย และภาพถ่ายดาวเทียม มีการศึกษาสิ่งแวดล้อมโบราณ และเส้นทางน้ำ ลำคลองต่างๆ รวมถึงการพูดคุยกับชุมชนเชื่อมโยงตั้งแต่อดีตอันไกลโพ้นมาถึงปัจจุบัน

นายวโรภาส วงศ์จตุภัทร นักภูมิสถาปนิกกรมศิลปากร กล่าวว่า ทีมงาน สจล.บางส่วนเห็นความสำคัญเรื่องวัฒนธรรมจึงพยายามติดต่อกรมศิลปากร ให้เข้าไปกำหนดแนวทางเชิงอนุรักษ์ โดยตนเป็นผู้แทนเข้าร่วมในกรรมการชุดออกแบบและภูมิสถาปัตยกรรม ที่ทำขมการนำเสนอข้อมูลพบว่ามียายละเอียดจากการศึกษาเยอะจิ้ง โดยเฉพาะประวัติศาสตร์โบราณคดี แต่แบบที่ออกมาไม่ได้นำข้อมูลไปใช้ มองไม่เห็นความต่อเนื่องเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลกับแบบที่ทำดูเป็นการตั้งธงว่าจะทำทางเลียบ จึงผิดมาตั้งแต่ต้น ซึ่งเกิดคำถามเยาะว่าจำเป็นหรือสุดท้ายคิดว่าคุณค่าด้านวัฒนธรรมจะเสื่อมลงขอภาวนาย่าให้เกิด ถ้าเกิดก็ต้องรับสภาพไป